

Miljødirektoratet
Postboks 5672 Sluppen
7485 TRONDHEIM

Oversendelse av klage fra Foreningen Våre Rovdyr på vedtak om skadefellingstillatelse på ulv

Fylkesmannen i Telemark ga 13. juni tillatelse til å felle en skadegjørende ulv i kommunene Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje for perioden 11. – 25. juni. Tillatelsen var basert på 6 dokumenterte ulvedrepte og skadde sauer. Foreningen Våre Rovdyr har påklaget vedtaket. Foreningen mener tillatelsen er gitt på feil grunnlag. Fylkesmannen finner ikke at det gjennom klagen foreligger opplysninger som endrer på tidligere vedtak. Klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling og avgjørelse.

Det vises til søknad om fellingstillatelse på ulv fra Telemark sau og geit (TSG) datert 11. juni, vedtak hos Fylkesmannen i Telemark om tillatelse til å felle en skadegjørende ulv datert 13. juni og klage fra *Foreningen Våre Rovdyr* (FVR) på dette vedtaket datert 17. juni d.å.

Saksgang

Fylkesmannen i Telemark ga tillatelse til å felle en skadegjørende ulv etter dokumenterte skader på seks sauer i Vinje kommune per 11. juni. Tillatelsen ble gjort gjeldende for perioden 11. juni til og med 25. juni. Vedtaket ble gjort med hjemmel i Lov av 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd bokstav b, jf forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften), § 9, jf §§ 1, 8 og 13. Det var TSG som søkte om fellingstillatelse. Skadetilfellene ble undersøkt av SNO samme dag. Skadene oppsto i to forskjellige beiteområder med 9-10 km avstand i samme kommune.

På skadedagen hadde Fylkesmannen kontakt med SNO, TSG og Fyresdal kommune. Midlertidig tillatelse ble gitt samme dag på epost. Siden det var lørdag ettermiddag og ikke kontordag på søknadstidspunktet ble det gitt formelt svar fra Fylkesmannen mandag 13. juni. Tillatelsen ble gitt til det interkommunale fellingslaget som er opprettet i Vest-Telemark, der Fyresdal kommune har påtatt seg lederansvaret på vegne av flere andre kommuner. Tillatelsen som ble gitt inneholdt 12 vilkår, herunder definert fellingsområde og tidsbegrensning. Det vises til vedtaksbrevet.

I etterkant av vedtaket har SNO informert Fylkesmannen om at det ble påvist ytterligere funn av døde sauer i det ene aktuelle skadeområdet. I rovbasen er det lagt inn syv skadetilfeller der ulv er dokumentert som skadegjørere i følge SNO. I tillegg foreligger det et tilfelle av skade som SNO har gitt konklusjonen ulv-usikker. Det foreligger med andre ord åtte tilfeller av skade på sau der ulv er dokumentert eller ikke kan utelukkes som skadegjørere i to nærliggende beiteområder på noenlunde

samme tid. Skadesakene har følgende rovbaser ID : K469101, K469128, K469131, K469132, K469135, K469168, K469169 og K469170.

Klagers anførsler

Foreningen Våre Rovdyr (FVR) har påklaget Fylkesmannens vedtak i sin klage av 17. juni 2016. Fylkesmannen anser at foreningen har rettslig klageinteresse i den aktuelle saken. Klagen anses innkommet innenfor fristen som gjelder for slike saker.

FVR mener fellingstillatelsen er gitt på feil grunnlag, og klager på vedtaket, på jaktmetoden og bakgrunnen for dette. I det etterfølgende er det gjort en gjennomgang av FVR sine viktigste anførsler i klagen.

FVR mener at det er avgjørende at ulv ikke har gjort noen stor skade. Det vises til at kun fire sauer er drept og to er skadet i Vinje. Det foreligger kun en usikker observasjon av ulv i Kviteseid kommune 10. juni, og det er ikke registrert skade etter ulv i noen av de andre kommunene det er gitt fellingstillatelse for. FVR reagerer sterkt på at hele syv kommuner er innlemmet i tillatelsen.

FVR mener videre at skadenes omfang og utvikling ikke er å regne for en stor trussel slik situasjonen er nå. Det foreligger ikke sikre observasjoner etter 10. juni og ingen eskalering av skader. FVR mener det er lite potensiale for store skader da det høyst sannsynlig dreier seg om en vandrende ulv som kan ha vandret ut av de aktuelle kommunene tillatelsen gjelder for, eventuelt ut av fylket.

FVR synes det er oppsiktsvekkende og uakseptabelt at det blir gitt adgang til å postere med bil under fellingsforsøket. FVR karakteriserer dette som uetisk og en skremmende utvikling som ikke kan godtas. FVR vil på det sterkeste protestere mot det som kalles en svært uhyrlig metode som ikke ønskes i sammenheng med norsk forvaltning av ulv.

FVR ser svært alvorlig på at det ikke har blitt undersøkt noe om ulvens genetiske status før man vurderer å felle individet. FVR minner om at ulvens genetiske status er svært truet til tross for flere ynglinger inneværende år. Foreningen mener vedtaket er i strid med med intensjonen i Stortingsforlikets ordlyd og §§4-12 i nml.

FVR viser til at det er to grunnleggende prinsipper ved skadefelling som Fylkesmannens vedtak ikke omhandler – forebygging og at tiltak skal være individrettet. FVR krever at forebyggende tiltak skal iverksettes først, før iverksetting av fellingstillatelse. Husdyreiere skal beskytte husdyra sine på best mulig måte og skadenes omfang og sannsynlighet for gjentakelse må vurderes før det gis skadefelling. FVR mener Fylkesmannens vedtak innebærer et brudd med det generelle vilkåret om først å iverksette forebyggende tiltak. I dette tilfeller mener FVR at skadene er for små til å gi fellingstillatelse. Videre er det i henhold til klager ikke opplagt sannsynlighet for gjentakelse av skader. Det vises i den sammenheng til at det ikke har vært ytterligere angrep etter 12. juni.

FVR viser i tillegg til ovenstående anførsler til følgende momenter i sin klage:

1. Ulven er definert som en kritisk truet (CR) art i Norge.
2. Selv om bestandsmålet ble oppnådd i 2015, har Østmarkareviret nå gått i oppløsning og kan ikke lenger regnes med.
3. Det er ikke undersøkt ulvens genetiske status, noe som er helt nødvendig for å forebygge videre innavl i den norske ulvestammen.

4. Det er ikke påvist at individet det er gitt fellingstillatelse på i Telemark har gjort stor skade på sau, og det er heller ingen indikasjoner på at dette skal komme til å skje.
6. Særlig kritisk for samlet belastning på ulvebestanden er den omfattende krypskyting av ulv som forskerne har dokumenter. Krypskyting av ulv er en vesentlig bestandsdesimerende faktor, men dette er helt utelatt i saksvurderingen, noe vi mener er en betydelig svakhet og i strid med NML §§ 8-10.

Fylkesmannens vurdering

Saken er behandlet etter nml. § 18 første ledd bokstav b, § 77 og rovviltforskriftens §§ 8 og 13, jf. også § 4 første ledd bokstav e og §§ 7 og 9.

Det nasjonale bestandsmålet for ulv er fordelt på to av åtte forvaltningsregioner for rovvilt, jf. rovviltforskriftens § 4. I region 2 (Vestfold, Buskerud, Telemark og Aust-Agder) er det ikke mål om ynglende ulv. I henhold til forvaltningsplanen for region 2 (jf pkt. 7.6. *Strategier og tiltak – ulv*, side 39) må det påregnes at ulv kan opptre i regionen og ved dokumentert skade av ulv skal det være en lav terskel for å gi skadefellingstillatelse når potensialet for videre skade er vesentlig. Planen sier videre at dersom det foreligger indikasjoner på at et individ er innvandrer fra den finskrussiske bestanden eller har opphav i denne, og anses å ha betydning for den sørsandinaviske bestanden, skal terskelen for felling være høyere. Innhenting av biologisk materiale for DNA-analyse skal prioriteres.

Fylkesmannen anså at det skadeomfanget som var dokumentert av SNO 11. juni var tilstrekkelig til å være i tråd med føringene i forvaltningsplanen for region 2. Region 2 ligger utenfor forvaltningssonen for ulv og skal ikke ha ynglende ulv. Fylkesmannen er klar over at det skal aksepteres ulv på vandring i region 2, men situasjonen er en annen når det oppstår skade på husdyr.

Når det oppstår skade, som i dette tilfellet også var i et viktig beiteområde for sau i Vest-Telemark, skal det være en lav terskel for skadefellingstillatelse. Siden det forelå muntlig bekreftelse på seks drepte og skadde sauer lørdag 11. juni og samme antall ble bekreftet i rovbasen 13. juni – fordelt på to tapsområder - mente Fylkesmannen at det var tatt tilstrekkelig hensyn til rovviltforskriftens vilkår om vurderinger omkring områdets betydning som beitemark og skadenes omfang og utvikling. Fylkesmannen vurderte det også som en skade som faller innenfor formuleringene i forvaltningsplanen for region 2.

I dette tilfellet ble også skadepotensialet vurdert som betydelig siden det allerede forelå tap i to beiteområder, noe som sannsynliggjorde at samme skadegjørere kunne ha forflyttet seg til to områder på kort tid og drept og skadet sau i begge beiteområder. Fylkesmannen vurderte det derfor slik at det var sannsynlighet for at det kunne oppstå skader i ytterligere beiteområder i løpet av kort tid. Denne vurderingen er basert på tidligere erfaring med ulveskade i flere kommuner i fylket de siste årene, bl.a. i beitesesongene 2013 og 2015. Skader kan fort oppstå i nabokommune til Vinje, derfor ble også fellingsområdet definert utenfor denne ene kommunen og også gjort gjeldende i nabokommunene Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord og Tokke. Tilsvarende erfaringer foreligger dessuten fra flere andre fylker, bl.a. Aust-Agder i samme region. På det aktuelle tidspunktet ble mange besetninger som til da hadde gått på innmarksbeite sluppet på utmarksbeite. Det øker også muligheten for skade når sau blir sluppet i utmarka.

Når det gjelder forebyggende tiltak og gjennomføring av det før det iverksettes skadefellingstillatelse vurderte Fylkesmannen det slik at det ikke finnes andre tiltak enn å holde igjen slipp av besetninger på utmarksbeite i det aktuelle området på dette tidspunktet.

Fylkesmannen er kjent med at et betydelig antall sauer og lam blir sluppet på utmarksbeite i Vest-Telemark midt i juni. Når det ble kjent at ulv hadde drept og skadet sau i Vinje ble det utvilsomt gjennomført utsatt slipp av mange besetninger. I tillegg ble det gjennomført økt tilsyn med sau som allerede var sluppet. Dette er tiltak som virker forebyggende. Det vil imidlertid være en tidsbegrensning på hvor lenge besetninger kan holdes igjen på innmarksbeite før de må slippes på utmarksbeite.

SNO oppga ikke at det forelå funn av biologisk materiale på skadestedene i Vinje som kunne knyttes til ulv. Fylkesmannen måtte forholde seg til dette og besvare søknaden om fellingstillatelse innenfor de tidsrammer som er forventet. Fylkesmannen er imidlertid inneforstått med at dersom det framkommer funn i fellingsperioden som dokumenterer at et skadegjørende individ har stor genetisk betydning så vil dette kunne få konsekvenser for foreliggende tillatelse. Det vises her til de svensk-norske retningslinjene for forvaltning av verdifull genetisk ulv. Retningslinjene har som mål at det skal søkes å unngå å felle genetisk viktige individer og at genetisk status bør være kjent, så langt som det er mulig, for de individer som skal felles.

Når det gjelder vilkårene i tillatelsen som gir mulighet til å postere fra bil så er det ikke ensbetydende med at det skal kunne felles ulv fra bil. Tilsvarende formuleringer er gitt i vilkårene til andre fellingstillatelser i andre fylker og det representerer etter Fylkesmannens vurdering ingen liberalisering av de generelle kravene til fellingsmetoder. Vilårene setter klare krav til de som deltar i fellingsforsøket og det kan ikke skytes fra bil. Tillatelsen gir bare mulighet for å observere omgivelsene fra bil.

Fylkesmannen la ikke vekt på i vedtaket at det forelå en innmeldt observasjon i Kviteseid dagen før det ble oppdaget skader og tap i Vinje. Observasjonen var ikke verifisert og SNO hadde konkludert med at observasjonen var *usikker*. Observasjonen ble likevel nevnt for å belyse muligheten for at ulv kan forflytte seg over store avstander på kort tid i det aktuelle området av fylket. I enkelte tilfeller vil observasjoner som ikke er dokumentert endre status til dokumentert på et seinere tidspunkt fordi tilfeldigheter gjør at dette er mulig. Blant annet er flere observasjoner i region 2 de siste årene gått fra å være udokumenterte til å være dokumentert – fordi viltkameraer har fanget opp dyrene. Informasjonen som ligger i disse er imidlertid hentet inn på et seinere tidspunkt.

Konklusjon

Fylkesmannen har gjennomgått klagers anførsler til vedtak om å kunne felle en skadegjørende ulv innenfor definerte kommuner i Telemark i perioden 11. – 25. juni 2016. Fylkesmannen finner ikke at det gjennom klagen framkommer opplysninger eller forhold som tilsier at det er gjort vedtak på feil grunnlag. Fylkesmannen mener at det er gjort vedtak som har solid grunnlag i lovverk og retningslinjer, samt i forvaltningsplanen for region 2. Fylkesmannen opprettholder tidligere vedtak av 13. juni om tillatelse til felling av en skadegjørende ulv i kommunene Fyresdal, Hjartdal, Kviteseid, Nissedal, Seljord, Tokke og Vinje for perioden 11. – 25. juni. Klagen oversendes Miljødirektoratet for endelig behandling og avgjørelse.

Med hilsen

Ingvar Oland
underdirektør

Odd Frydenlund Steen
seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift

Vedlegg

1. Fylkesmannens vedtak om skadefellingstillatelse på ulv datert 13.06.2016
2. Klage fra Foreningen Våre Rovdyr datert 17.06.2016

Kopi til:

Foreningen Våre Rovdyr Postboks 195 2151 ÅRNES